

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul VIII nr.90

Iunie 2005

Cuprins

<i>Tendințe generale</i>	- Evoluția principalilor indicatori în luna iunie 2005.....	2
<i>Evoluția producției</i>	- Posibilă intensificare a ritmului producției	3
<i>Stocuri</i>	- Posibilă creștere a stocurilor de produse finite; îmbunătățirea aprovizionării cu materii prime	6
<i>Factori care frânează producția</i>	- Cererea insuficientă – cauza principală de limitare a producției	7
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Restrângerea în continuare a personalului angajat	8
<i>Prețuri de producție</i>	- Creștere accelerată a prețurilor de producție	9
<i>Investiții</i>	- Estimări favorabile privind activitatea de investiții	10
<i>Profitabilitate</i>	- Ameliorarea ratei profitabilității	11
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>		12
<i>Precizări metodologice</i>		16

Evoluția principalilor indicatori în luna iunie 2005

În luna iunie, rezultatele sondajului de conjunctură efectuat în rândul companiilor din industrie și construcții indică o evoluție favorabilă a activității economice.

Producția va înregistra o posibilă intensificare de ritm, indicată de creșterea semnificativă a soldului conjunctural¹ (de circa 5 ori față de luna anterioară, până la +41 la sută). Valorile satisfăcătoare ale indicatorilor referitori la capacitățile de producție – gradul mediu de utilizare (73 la sută) și volumul acestora (considerat adecvat necesităților productive, în opinia a 91 la sută dintre managerii intervievați) – semnalează buna corelare a programului de producție cu dotările existente.

Procesul de aprovizionare cu materii prime se va ameliora, în condițiile în care 97 la sută din numărul participanților la sondaj preconizează un nivel normal al stocurilor respective. Mai puțin favorabilă pare a fi însă evoluția stocurilor de produse finite, în cazul cărora se anticipează ușoare creșteri de nivel (dată fiind revenirea soldului conjunctural în spectrul pozitiv de valori: +6 la sută), asociate ritmului superior al producției.

Un număr tot mai mare de agenți economici invocă insuficiența cererii drept principalul factor restrictiv în activitatea de producție (ponderea aferentă lunii iunie este de 52 la sută, cea mai ridicată din ultimele 12 luni). Influențe negative sunt exercitate și de blocajul financiar, lipsa materiilor prime, evoluția cursului de schimb.

În intervalul analizat, piața muncii se va caracteriza, pe de o parte, prin posibila menținere a trendului descrescător al numărului de salariați (sold conjunctural: -32 la sută), iar pe de altă parte, prin cele mai pronunțate mișcări de personal estimate începând cu iunie 2004 (în condițiile în care numai 40 la sută dintre managerii intervievați anticipează menținerea neschimbată a efectivului utilizat, în comparație cu un procent de minimum 59 la sută în ultimele 12 luni).

În ceea ce privește evoluția prețurilor de producție, rezultatele sondajului de conjunctură indică o posibilă intensificare de ritm, sugerată de majorarea semnificativă a soldului conjunctural (de la -1 la sută la +22 la sută). Circa 71 la sută dintre managerii intervievați nu vor opera însă modificări ale acestui indicator.

Efortul investițional se va extinde în continuare, soldul opiniilor majorându-se la +24 la sută. O evoluție favorabilă este așteptată și în cazul ratei profitabilității, dată fiind revenirea soldului conjunctural în spectrul pozitiv de valori (+13 la sută; -10 la sută în luna mai).

¹ Exprimă tendința indicatorului și se calculează ca diferență între ponderea opiniilor favorabile și cea a opiniilor nefavorabile.

Posibilă intensificare a ritmului producției

În luna iunie, portofoliul total de comenzi din industrie și construcții își va menține traiectoria crescătoare. Soldul conjunctural aferent a crescut cu 10 puncte procentuale față de luna anterioară (+26 la sută), îndeosebi ca urmare a reducerii cu 8 puncte procentuale a ponderii variantei *descendent* de răspuns (până la 12 la sută) și, în măsură mai mică, majorării numărului opiniilor favorabile (38 la sută din total).

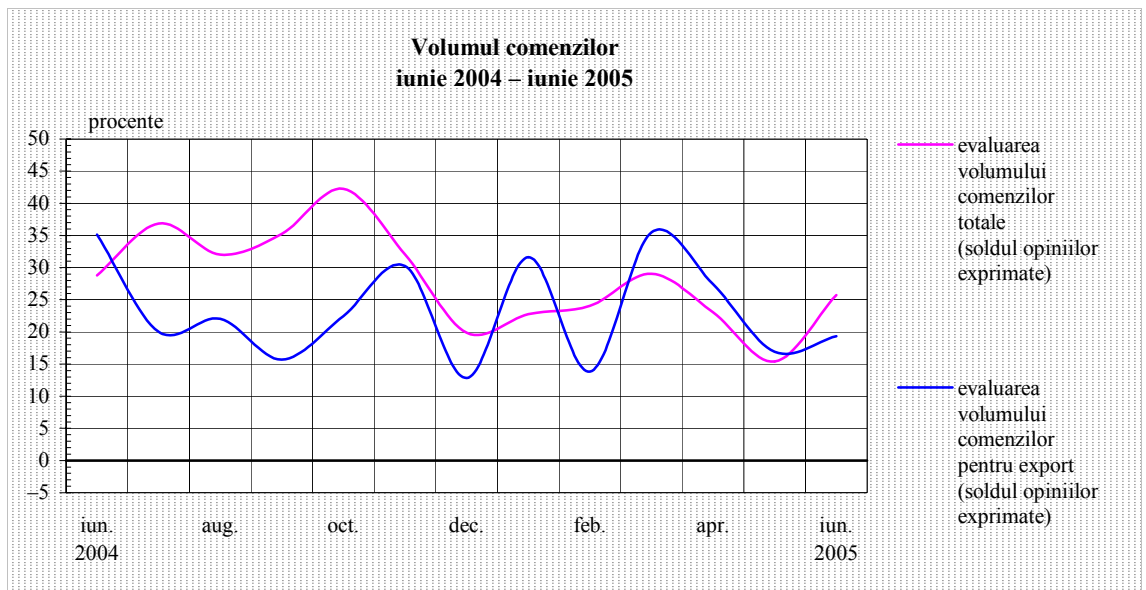
Evoluții	Mai 2005	Iun. 2005
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↗	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	74%	73%

Estimări pozitive au fost formulate în principal de companiile din ramurile: mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio și televiziune, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie; metalurgie, construcții metalice și produse din metal; industria materialelor de construcții; industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari; sectorul construcțiilor (solduri conjuncturale cuprinse între +38 și +63 la sută). Similar lunii precedente, industria mijloacelor de transport va consemna o reducere a portofoliului total al comenzilor (sold conjunctural: -53 la sută).

Și în privința cererii la extern, luna iunie va cunoaște o evoluție favorabilă, sugerată de valoarea pozitivă a soldului conjunctural (+19 la sută), a cărei majorare față de intervalul anterior (cu 2 puncte procentuale) se datorează reducerii mai rapide a numărului opiniilor pesimiste (-8 puncte procentuale, până la 5 la sută din total) comparativ cu cel al estimărilor pozitive (-6 puncte procentuale; 24 la sută). În aceste condiții, circa 53 la sută dintre participanții la sondaj anticipează menținerea neschimbată a volumului comenzilor la export.

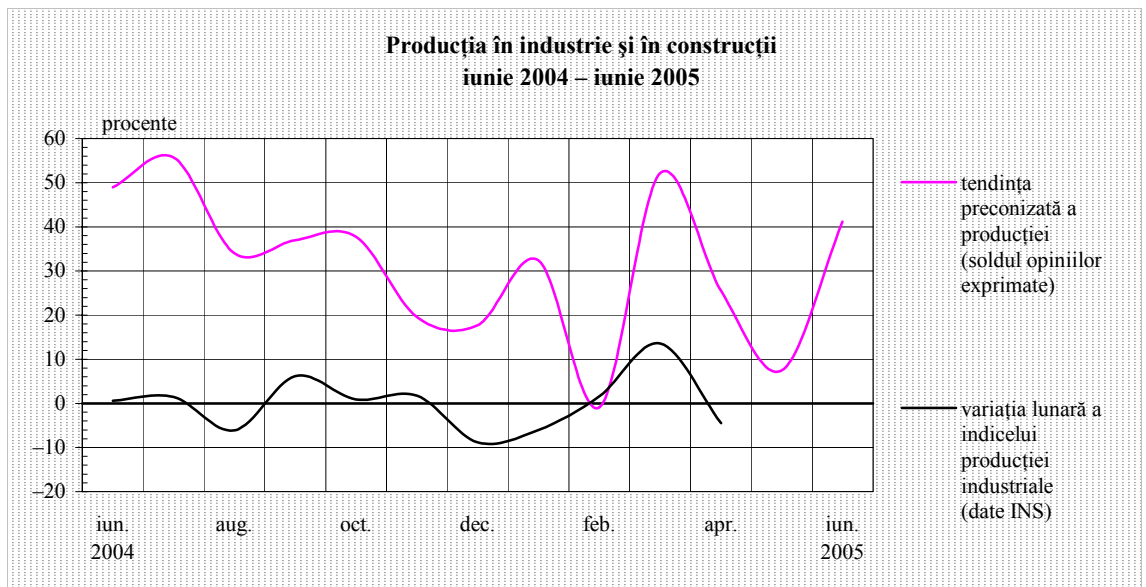
Cele mai probabile majorări de portofoliu sunt așteptate în industria mijloacelor de transport (sold al opiniilor: +55 la sută) și în industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari (sold conjunctural: +48 la sută). La extremitatea opusă se situează în special întreprinderile din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio și televiziune, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie (sold al opiniilor: -63 la sută).

Creștere a portofoliului de comenzi

Producția va consemna o posibilă accelerare a vitezei de creștere, dată fiind majorarea de circa 5 ori a soldului conjunctural (+41 la sută), rezultat atât al creșterii semnificative a ponderii opiniilor favorabile (până la 49 la sută, față de 27 la sută în luna mai), cât și al înjumătățirii numărului managerilor care anticipează restrângerea activității (8 la sută din total).

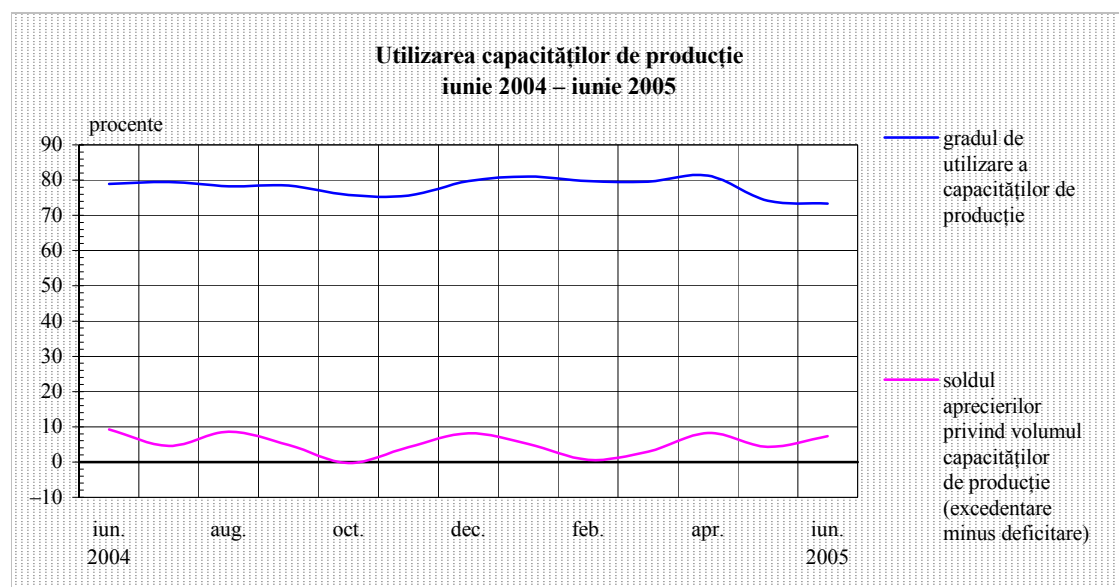
Ritm pozitiv, posibil accelerat, al producției

Structura pe ramuri evidențiază solduri conjuncturale pozitive pentru toate ramurile investigate, în cazul a șapte dintre acestea valorile depășind +51 la sută (până la +100 la sută): industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio și televiziune, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie; industria de prelucrare a petrolului,

cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari; metalurgie, construcții metalice și produse din metal; industria materialelor de construcții; sectorul construcțiilor; industria de mașini și echipamente, echipamente și aparate electrice; industria mijloacelor de transport.

Capacitățile de producție vor înregistra un grad mediu de utilizare asemănător lunii anterioare (73 la sută), cele mai ridicate valori fiind preconizate în industria textilă, confecții, pielărie și încălțăminte; industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari; metalurgie, construcții metalice și produse din metal (nivelurile indicatorului variază între 80 și 88 la sută).

Grad satisfăcător de utilizare a capacităților de producție

În opinia a 91 la sută dintre participanții la sondaj, capacitățile de producție se mențin la un nivel satisfăcător, insuficiența acestora fiind preconizată doar de un procent din totalul respondenților. Prin urmare, soldul conjunctural aferent s-a majorat cu 3 puncte procentuale față de luna mai (+7 la sută).

O bună corelare a programului de producție cu dotările existente este anticipată de 94 până la 100 la sută din numărul companiilor cu activitate în domeniile: prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari; edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi; industria chimică, de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice; industria extractivă; metalurgie, construcții metalice și produse din metal. Cele mai semnificative deficiențe se vor înregistra în industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio și televiziune, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie (sold al opiniilor: -37 la sută), în timp ce industria de mașini și echipamente, echipamente și aparate electrice va continua să dispună de capacități excedentare (sold conjunctural: +25 la sută).

Stocuri

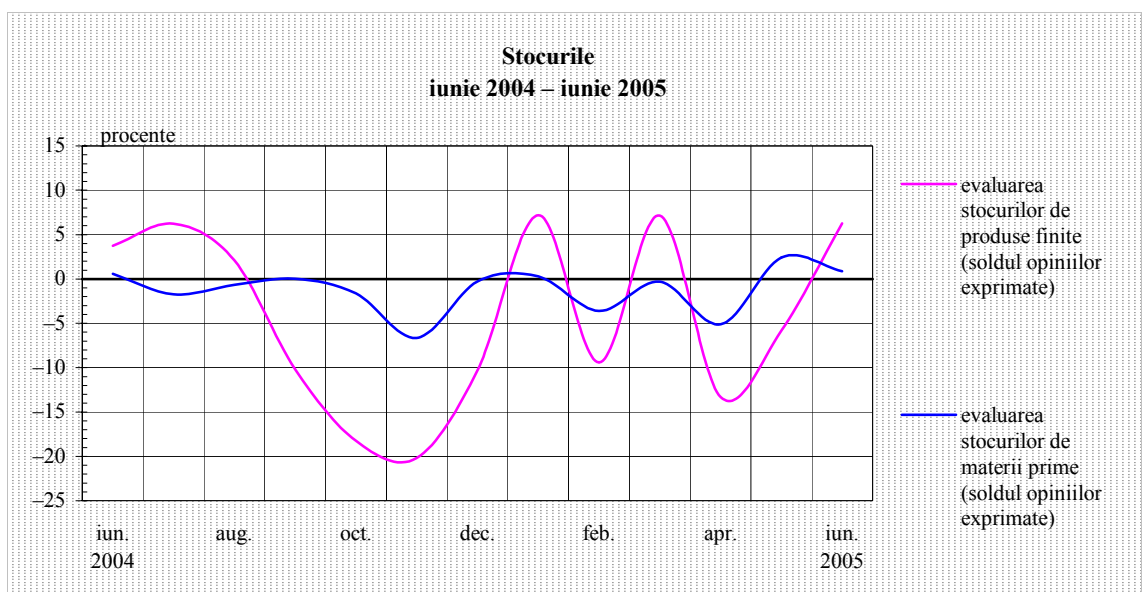
Posibilă creștere a stocurilor de produse finite; îmbunătățirea aprovizionării cu materii prime

Luna iunie va consemna posibile acumulări de stocuri de produse finite. Această evoluție este sugerată de valoarea pozitivă a soldului conjunctural (+6 la sută; -6 la sută în luna mai), în condițiile în care diminuarea cu 5 puncte procentuale a numărului răspunsurilor de tip *descendent* (11 la sută) s-a regăsit integral în ponderea opiniilor referitoare la creșterea acestui indicator (17 la sută). Circa două treimi dintre managerii intervievați nu preconizează modificări ale nivelului stocurilor.

Evoluții	Mai 2005	Iun. 2005
Stocurile de produse finite	↘	↗
Stocurile de materii prime	↗	↗

Stocuri de produse finite mai mari față de luna anterioară sunt estimate îndeosebi în industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio și televiziune, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie; activitatea de producție, transport și distribuție a energiei electrice, termice, a gazelor și a apei calde; industria mijloacelor de transport (solduri conjuncturale cuprinse între +45 și +63 la sută). Niveluri similare lunii mai sunt anticipate mai ales în ramurile: edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport; industria chimică, de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice; metalurgie, construcții metalice și produse din metal (ponderea răspunsurilor de acest tip este cuprinsă între 89 și 100 la sută).

Creștere a stocurilor de produse finite; mai bună aprovizionare cu materii prime

Procesul de aprovizionare cu materii prime se va ameliora, evoluție sugerată de numărul mare al întreprinderilor care estimează un nivel normal al stocurilor respective (97 la sută din total, cea mai ridicată pondere din ultimele 12 luni). Soldul conjunctural continuă să fie pozitiv (+1 punct procentual), cu varianta *peste normal* reprezentând 2 la sută din numărul răspunsurilor.

Un nivel adecvat al stocurilor de materii prime este anticipat de toate companiile din ramurile: prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari; industria mijloacelor de transport; industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie; edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport; industria materialelor de construcții. Posibile stocuri excedentare vor continua să se înregistreze în activitatea de producție, transport și distribuție a energiei electrice, termice, a gazelor și a apei calde (sold conjunctural: +15 la sută).

Cererea insuficientă - cauza principală de limitare a producției

*Factori care
frânează
producția*

Numărul managerilor care invocă insuficiența cererii drept factor determinant al frânării procesului de producție a crescut și în luna iunie, ajungând la 52 la sută din total (cea mai ridicată pondere din ultimele 12 luni). Acțiunea acestui factor este semnalată îndeosebi în industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV (pondere: 100 la sută), dar și în cel puțin două treimi din numărul companiilor din industria chimică, de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice; industria extractivă; industria metalurgică.

Potrivit opiniei a 29 la sută dintre participanții la sondaj, blocajul financiar continuă să afecteze buna desfășurare a activității, influența sa fiind resimțită de toate companiile din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV, dar și de majoritatea întreprinderilor din industria chimică, de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice (89 la sută din totalul întreprinderilor aparținând ramurii respective) și din industria extractivă (60 la sută).

Circa 18 procente din numărul întreprinderilor întâmpină dificultăți cauzate de aprovizionarea cu materii prime. Ramurile cele mai afectate continuă să fie industria chimică, de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice (67 la sută); industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie (63 la sută).

Pentru 13 la sută dintre participanții la sondaj, buna desfășurare a producției este frânată de evoluția cursului de schimb. Similar lunii anterioare, cele mai ferme opinii în acest sens aparțin companiilor din industria textilă, de confecții, pielărie și încălțăminte; industria de prelucrare a lemnului; industria de mașini și echipamente, echipamente și aparate electrice (ponderile variază între 43 și 65 la sută).

O influență nefavorabilă este exercitată și de nivelul ridicat al ratelor dobânzilor bancare (în opinia a 6 la sută dintre cei intervievați). Ramura cea mai afectată continuă să fie industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate radio-TV și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie optică și ceasornicărie (cu o pondere de 100 la sută), iar în măsură mult mai mică, sectorul construcțiilor (29 la sută) și industria textilă, de confecții, pielărie și încălțăminte (23 la sută).

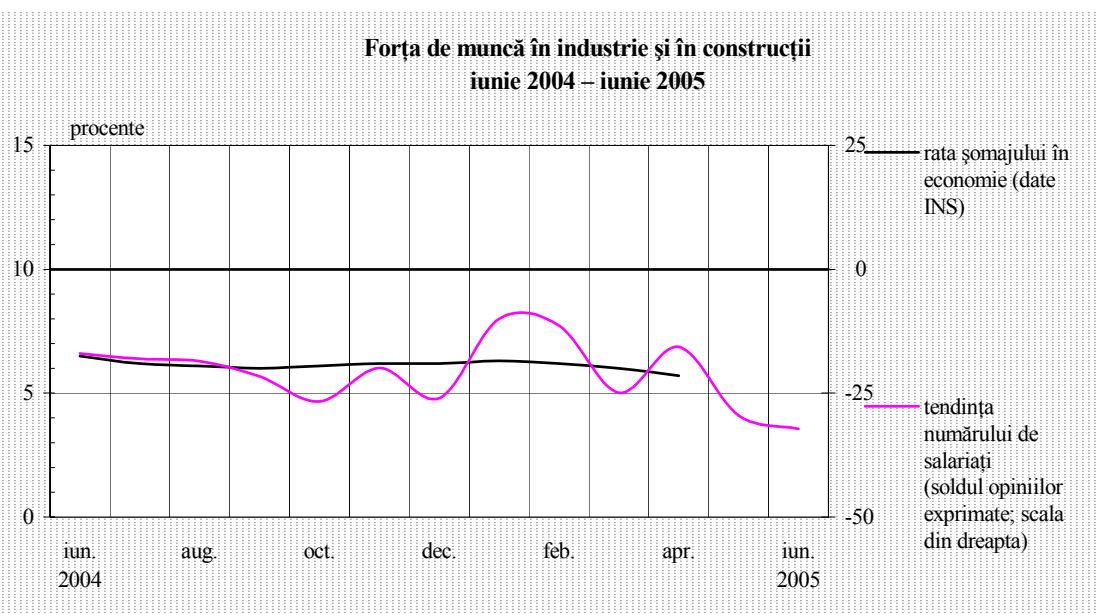
Utilizarea
forței de muncă

Restrângerea în continuare a personalului angajat

Trendul descendent al numărului de salariați va continua și în luna iunie. Valoarea negativă a soldului conjunctural a coborât la -32 la sută (cel mai scăzut nivel începând din iunie 2004), ca urmare a creșterii cu 12 puncte procentuale a ponderii întreprinderilor care preconizează reduceri de personal (46 la sută). Însă și numărul răspunsurilor de tip *ascendent* a consemnat o creștere (14 la sută din total față de 4 la sută în luna mai), astfel încât intervalul analizat se va caracteriza probabil prin cea mai accentuată fluctuație de personal înregistrată începând cu iunie 2004 (doar 40 la sută dintre managerii intervievați nu întrevăd modificări ale efectivului de salariați, în comparație cu un procent de minimum 59 la sută în ultimele 12 luni).

Restrângeri ale numărului de salariați sunt anticipate în principal în industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal; industria chimică, de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice; industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari; industria textilă, de confecții, pielărie și încălțăminte; industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie (solduri conjuncturale cuprinse între -37 și -68 la sută). Noi angajări vor fi efectuate mai ales în industria mijloacelor de transport și în sectorul construcțiilor (sold conjunctural de +44 și respectiv +36 la sută).

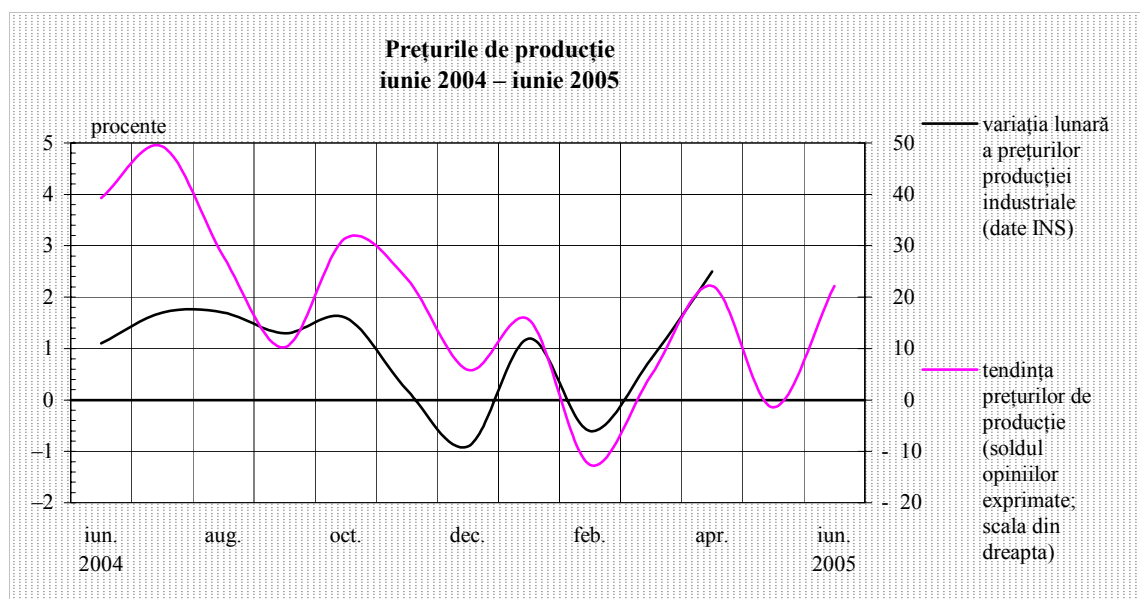
Reducere a
numărului de
salariați

Creștere accelerată a prețurilor de producție

Dinamica prețurilor de producție va înregistra o posibilă intensificare, dată fiind majorarea substanțială a soldului conjunctural (+22 la sută față de -1 la sută în luna mai). La această evoluție au contribuit ambele variante extreme de răspuns – ponderea opiniilor de tip *ascendent* a crescut cu 12 puncte procentuale (25 la sută), concomitent cu reducerea celei aferente semnalelor de scădere a prețurilor (de la 14 la 3 la sută din total). Aproximativ 71 la sută dintre respondenți nu anticipează modificări ale prețurilor de producție.

Acest indicator va înregistra majorări îndeosebi în industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari (sold conjunctural: +67 la sută); industria mijloacelor de transport (+51 la sută); activitatea de producție, transport și distribuție a energiei electrice, termice, a gazelor și a apei calde (+46 la sută); sectorul construcțiilor (+31 la sută).

*Posibilă
accelerare a
ritmului
prețurilor de
producție*

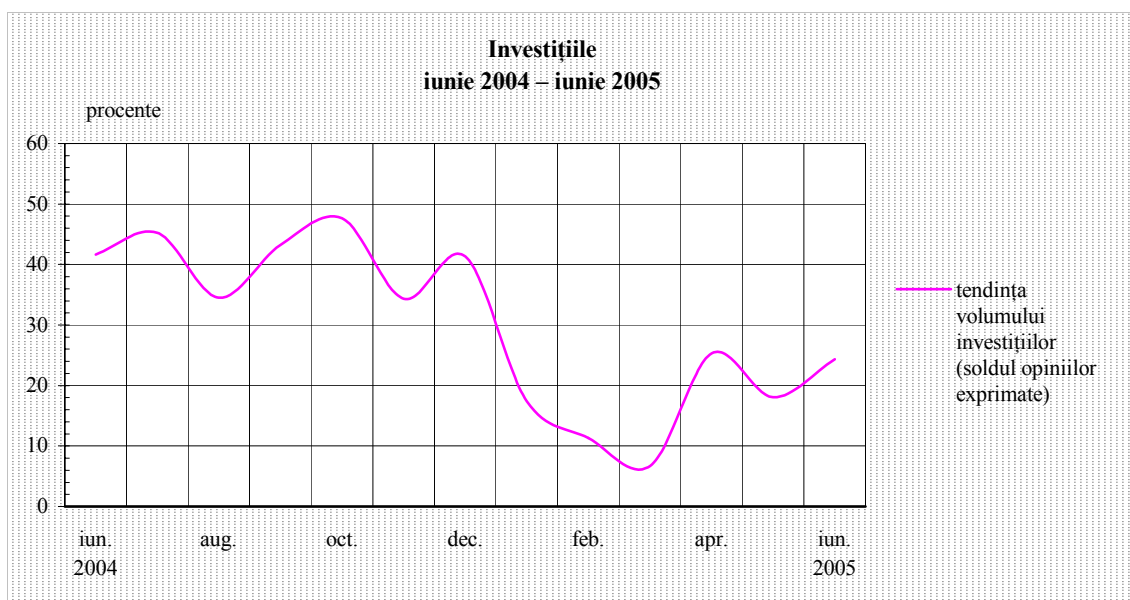
Investiții

Estimări favorabile privind activitatea de investiții

Luna iunie va consemna noi acumulări de capital. Valoarea pozitivă a soldului conjunctural (+24 la sută) a crescut cu 6 puncte procentuale față de luna anterioară, pe seama majorării mai pronunțate a numărului de opinii favorabile (cu 8 puncte procentuale; 28 la sută din total) comparativ cu cel aferent restrângerii efortului investițional (4 procente). 67 la sută dintre managerii intervievați nu preconizează modificări ale volumului de investiții.

Extinderea activității investiționale este anticipată mai ales în industria mijloacelor de transport; industria materialelor de construcții; industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari; industria de prelucrare a lemnului (solduri conjuncturale pozitive cuprinse între 31 și 53 la sută). Similar lunii precedente, ramura cu cea mai probabilă restrângere a volumului de investiții este industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie (sold al opiniilor: -25 la sută). Nu se întrevăd modificări ale efortului investițional în principal în ramurile: industria chimică, de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice; producția, transportul și distribuția energiei electrice, termice, a gazelor și a apei calde; industria metalurgică, de construcții metalice și produse din metal; mașini și echipamente, echipamente și aparate electrice (în opinia a 72 până la 91 la sută dintre managerii intervievați din fiecare ramură).

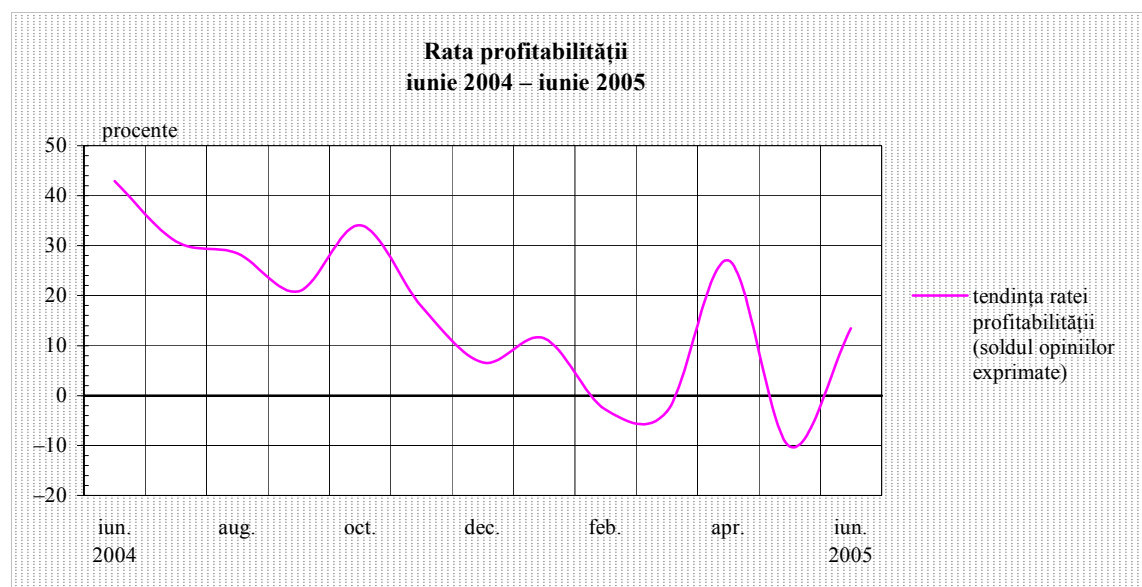
*Extindere a
activității de
investiții*

Ameliorarea ratei profitabilității

În perioada analizată, rata profitabilității va înregistra o posibilă creștere, dată fiind revenirea soldului conjunctural în spectrul pozitiv de valori (+13 la sută; -10 la sută în luna mai). Acest rezultat a fost determinat, pe de o parte, de dublarea numărului răspunsurilor favorabile (20 la sută din total), iar pe de altă parte, de scăderea de circa 3 ori a ponderii răspunsurilor pesimiste (6 la sută). Indicatorul nu va consemna modificări în opinia a 65 la sută dintre participanții la sondaj.

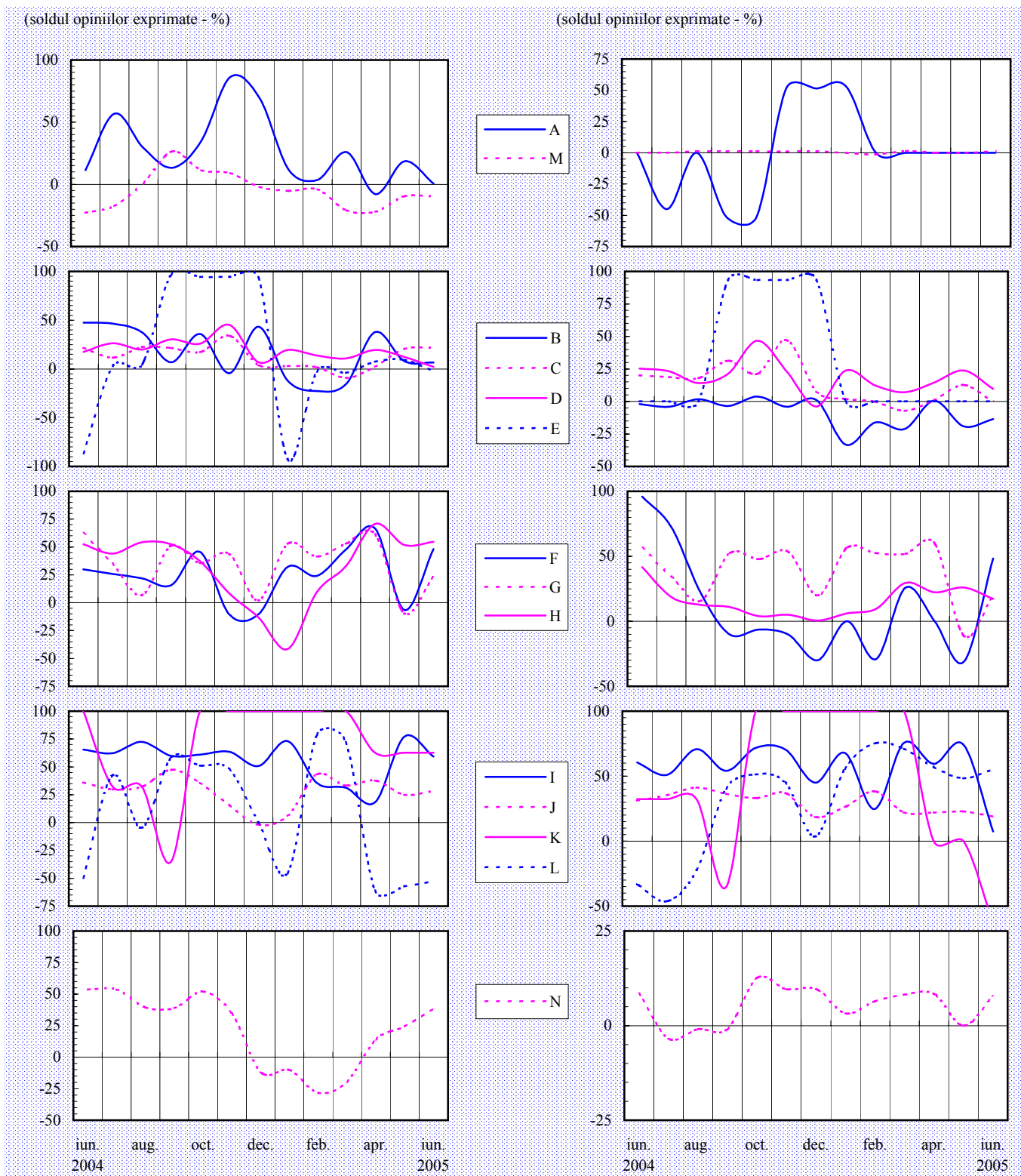
Estimările referitoare la îmbunătățirea ratei profitabilității sunt mai frecvente în industria materialelor de construcții; activitatea de producție, transport și distribuție a energiei electrice, termice, a gazelor și a apei calde; sectorul construcțiilor; industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari (solduri conjuncturale cuprinse între +23 și +36 la sută). O evoluție diametral opusă este preconizată în industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio și televiziune, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie (sold conjunctural: -63 la sută).

Creștere a ratei profitabilității

Evaluarea volumului comenzilor totale

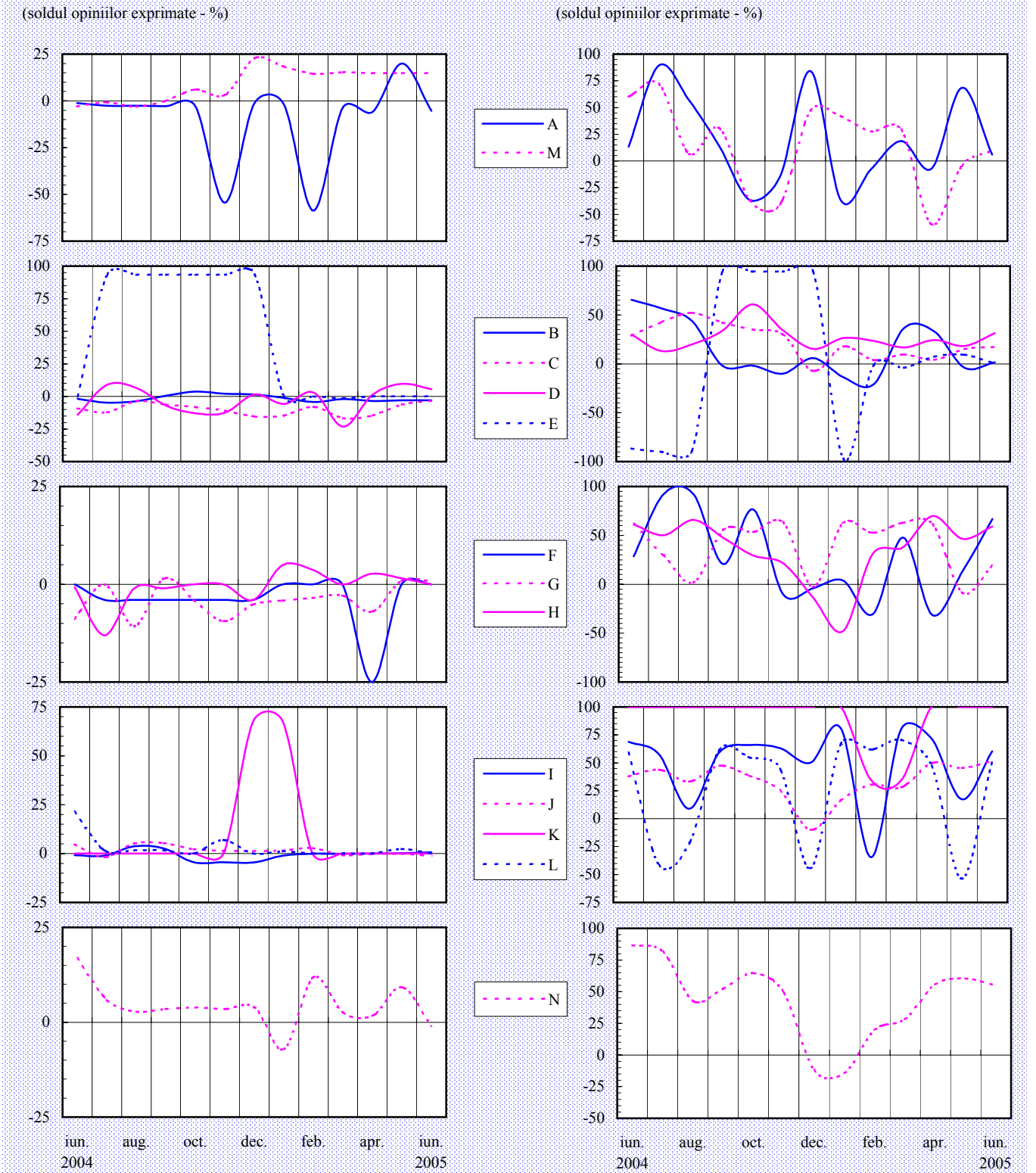
Evaluarea volumului comenzilor pentru export

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea stocurilor de materii prime

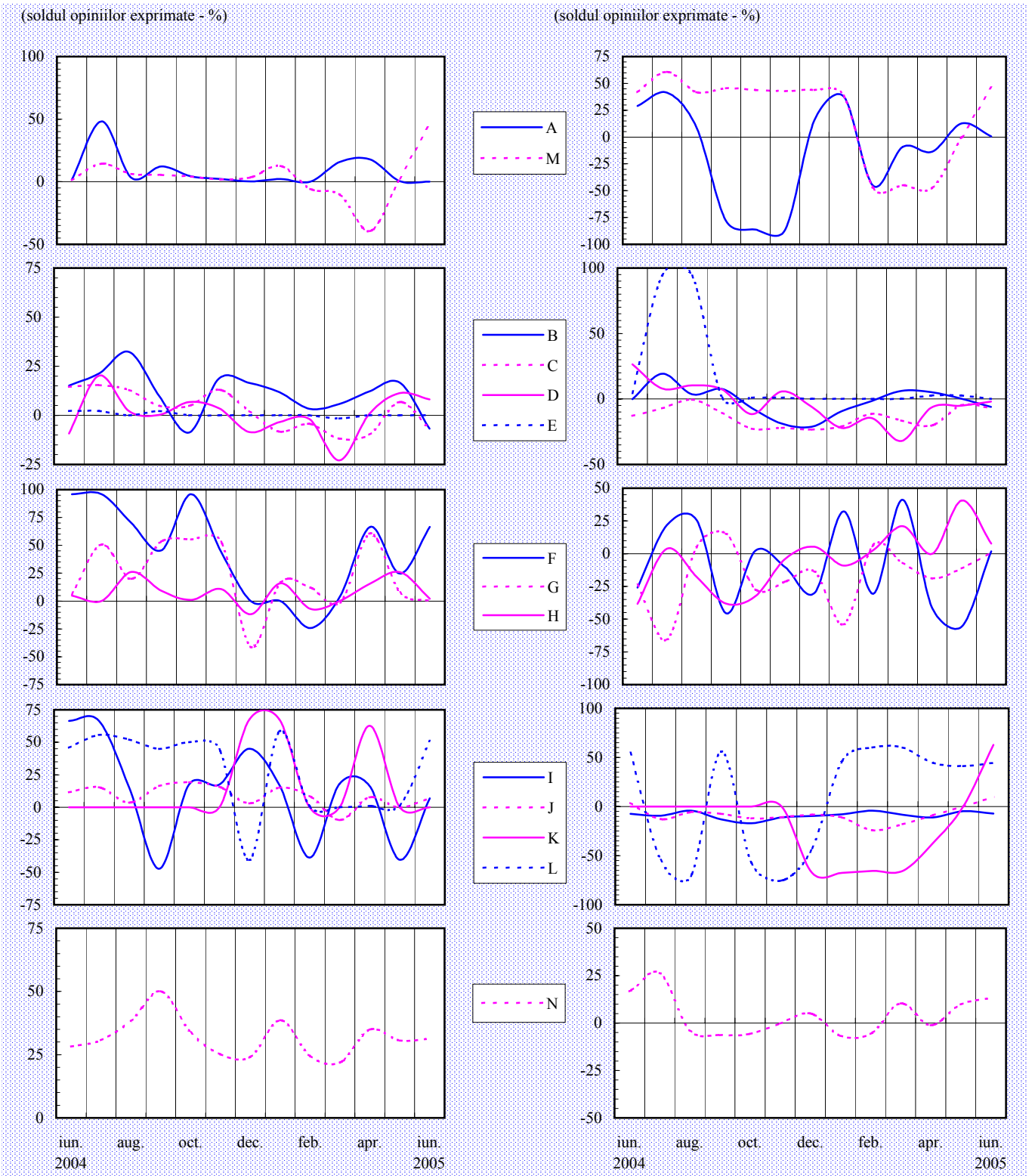
Tendința preconizată a producției

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Tendința prețurilor de producție

Evaluarea stocurilor de produse finite

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de peste 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiune și profil.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

- A** - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;
- B** - alimentară și băuturi; produse din tutun;
- C** - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;
- D** - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;
- E** - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;
- F** - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;
- G** - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;
- H** - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;
- I** - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;
- J** - mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice;
- K** - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;
- L** - mijloace de transport;
- M** - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;
- N** - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri, numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior și numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

N o t ă

*Redactarea buletinului a fost finalizată la data de 20 iunie 2005.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale
a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de
Direcția Studii și Publicații, tel. 021/312.43.75, fax 021/314.97.52.
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări
este permisă numai cu indicarea sursei.
internet: <http://www.bnro.ro>*